

ภาคผนวก ข
วิธีวัดการพัฒนาของระบบการเงินที่ดี

วิธีวัดการพัฒนาของระบบการเงินที่ดี

การพัฒนาของระบบการเงินที่ดี (Financial Development) หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความลึกทางการเงิน (Financial Deepening) เป็นเครื่องมือที่ใช้ชี้วัดโครงสร้างทางการเงินของระบบการเงินตัวหนึ่ง ที่สามารถสะท้อนความสำคัญของสถาบันการเงินในบทบาทของการเป็นตัวกลางทางการเงินในระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ดัชนีวัดระดับความลึกทางการเงินสามารถคำนวณจาก

1. อัตราส่วนของสต็อกเงินต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปัจจุบัน (M2/GDP)
2. อัตราส่วนของ M2 ควบด้วยเงินตราหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ
3. อัตราส่วนของสินเชื่อของธนาคารสู่ภาคเอกชนต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปัจจุบัน (PRIV/GDP)
4. อัตราส่วนของสินเชื่อที่ออกสู่บริษัทเอกชนที่มีใช้สถาบันการเงินต่อสินเชื่อภายในประเทศทั้งหมด (ที่ไม่รวมสินเชื่อสู่ธนาคาร)

ความสำคัญของความลึกทางการเงิน (ธนาคารกสิกรไทย, 2546)

1. ผลของความลึกทางการเงินต่อการออม เงิน ตราสารทางการเงิน และสถาบันทางการเงินที่มีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งในด้านรูปแบบ (Type) ระยะเวลา (Maturity) และระดับความเสี่ยง (Risk) จะเป็นเครื่องจูงใจให้เกิดการออมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในส่วนการออมของภาคเอกชน และภาครัฐบาล ลดบทบาทของเงินออมจากต่างประเทศลง (Foreign Aid) และขจัดปัญหาการขนเงินออกนอกประเทศ (Capital Flight)

2. ผลของความลึกทางการเงินต่อประสิทธิภาพของการจัดสรรเงินทุน การพัฒนาความลึกทางการเงินผ่านกลไกของการเปิดเสรีทางการเงิน ทำให้การจัดสรรเงินทุนให้แก่ภาคการผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักลงทุนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้นด้วยต้นทุนที่ต่ำลงเพราะไม่มี

การกำหนดเพดานของดอกเบี้ยเงินกู้ (ซึ่งเดิมถูกใช้เพื่อช่วยเหลือภาคการผลิตภาคใดภาคหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพต่ำ) และเป็นการยกเลิกระบบ Credit Rationing ของสถาบันการเงินที่ปล่อยกู้โดยไม่ได้ใช้กลไกอัตราดอกเบี้ยและการพิจารณาความเสี่ยงของนักลงทุน

3. ผลของความล้นทางการเงินต่อการลงทุน การพัฒนาทางการเงินทำให้กลไกอัตราดอกเบี้ยทำงาน เกิดการขยายตัวด้านการออมมากขึ้น ส่งผลให้มีการขยายตัวของการลงทุน การนวัตกรรม ตลอดจนมีการแข่งขันในการผลิตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

4. ผลของความล้นทางการเงินต่อการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ จากการลงทุนที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีการจ้างงานมากขึ้น ระดับค่าจ้างก็จะเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งจะช่วยให้ช่องว่างในการกระจายรายได้ลดลง แรงงานมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้การเปิดเสรีทางการเงินจะทำให้มีการจัดสรรเงินทุนให้แก่โครงการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจ

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้ดัชนีวัดการพัฒนาของระบบการเงินที่ดีจากสัดส่วนของสินเชื่อภาคเอกชนต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปัจจุบัน (PRIV/GDP) และกำหนดให้ประเทศที่พัฒนาแล้ว อันได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร สวีเดน ไชปรัส สิงคโปร์ เกาหลี แคนาดา ออสเตรเลีย อิสราเอล สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ และนิวซีแลนด์ เป็นตัวแทนประเทศทั้งหมดในโลก เนื่องจากประเทศที่พัฒนาแล้วดังกล่าวเป็นประเทศที่มีสัดส่วนของสินเชื่อภาคเอกชนค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับประเทศที่เหลือในโลก โดยข้อมูลสินเชื่อภาคเอกชนได้มาจาก IMF International Financial Statistics (2006) และข้อมูลผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาปัจจุบัน ของแต่ละประเทศได้มาจาก IMF World Economic Outlook Database (September, 2006)

ดังนั้น หากสัดส่วนของสินเชื่อภาคเอกชนต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย ($PRIV/GDP_{\text{Thai}}$) มากกว่าสัดส่วนของสินเชื่อภาคเอกชนต่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศของโลก ($PRIV/GDP_{\text{World}}$) แล้ว กำหนดให้ตัวแปรหุ่น D_1 เท่ากับ 1 นั่นคือ ประเทศไทยมีการพัฒนาของระบบการเงินที่ดี และตัวแปรหุ่น D_1 มีค่าเท่ากับ 0 เมื่อ $PRIV/GDP_{\text{Thai}}$ น้อยกว่า $PRIV/GDP_{\text{World}}$ นั่นคือ ประเทศไทยมีการพัฒนาของระบบการเงินยังไม่ดีพอ